

Nr 194.

Av herr **Lindhagen**, om *publicitet för vissa inrättningsars och stiftelsers handlingar.*

I föregående motion (nr 193) har föreslagits ett lagfästande av kommunala handlingars offentlighet. Det är angeläget och följdriktigt att publiciteten ytterligare utsträcker till vissa inrättningar och stiftelser med officiell karaktär. Det finnes exempelvis ingen anledning, varför de båda statsuniversitetens handlingar skola vara offentliga men icke Stockholms och Göteborgs högskolors handlingar o. s. v.

Denna uppfattning delades ock av 1912 års kommitterade, som föreslogo, att publiciteten skulle omfatta, med den inskränkning varom Konungen för särskilda fall förordnade, även allmänna av Konungen stadfästade inrättningsars och stiftelsers handlingar, ändå att inrättningen eller stiftelsen ej förvaltas av offentlig myndighet eller representation. Till stöd härför anförde kommitterade:

”Publicitetsgrundsatsen skall vidare enligt förslaget gälla vissa institutioner, som visserligen stå helt eller delvis utom den statliga och kommunala organisationen, men likvisst hava till ändamål att tjäna ett allmänt samhälligt intresse. Redan i nu gällande tryckfrihetsförordningen är offentligheten utsträckt till vad den benämner ’publika korporationer’. Det är omstritt och numera svårligen möjligt att med högre grad av visshet fastställa, vad härmed åsyftats, men osannolikt synes icke, att uttrycket avsett att omfatta sammanslutningar av antydde officiella eller halvofficiella karaktär. Huru härmed än må förhålla sig, synes det vara såväl en konsekvent utveckling av publicitetsprincipen som i sig gagnelig, att den offentliga granskningsrätten får göra sig gällande även i fråga om handhavandet av dylika fristående men till sitt väsen offentliga institutioners angelägenheter och förvaltningen av de i många fall mycket betydande donationer och andra penningmedel, samlingar o. s. v., som här i offentligt intresse omhänderhavas. Å andra sidan har nödvändigheten att uppställa en tillräckligt fix begreppsbestämning för de institutioner, som skulle hemfalla under offentlighetsprincipen, måst medföra en starkare begränsning av denna principis giltighetsområde än i och för sig vore önskligt. Såsom i den speciella motiveringen till kap. 2 § 1 mom. 2 närmare utvecklats, låter det sig nämligen icke göra att vid denna begreppsbestämning endast taga hänsyn till ändamål och verksamhetssätt. Ett yttre kännemärke måste komma till. Såsom sådant kan än vidare icke tjäna redan den omständighet, att institutionen har av offentlig myndighet stadfästa stadgar eller åtnjuter offentligt understöd, utan hava kommitterade funnit sig böra stanna vid bestämningen ’allmänna av Konungen stadfästade inrättningar och stiftelser’.”

Det hemställes alltså,

att riksdagen ville hos regeringen anhålla om ett övervägande, i vad mån publicitet bör tilläggas vissa allmänna av Konungen stadfästade inrättningars och stiftelsers handlingar, ändå att inrättningen eller stiftelsen ej förvaltas av offentlig myndighet eller representation, samt framläggande för riksdagen av förslag till den ändring i tryckfrihetsförordningen, vartill detta övervägande kan föranleda.

Stockholm den 20 februari 1925.

Carl Lindhagen.
